

Creative commons
Digitální knihovny (PV070)
Esej

Jméno: Jan Širmer (učo 325030)

Ročník: 1.

Datum zpracování: 5. 12. 2008

Creative commons

<http://www.creativecommons.org>

Stručná charakteristika projektu

Creative Commons (jako zkratka je používáno CC, v překladu z angličtiny „tvůrčí společenství“) vzniklo v Americe a je to nezisková organizace, jejímž cílem je rozšiřování autorských děl k legálnímu používání a sdílení veřejností. Jejím heslem se stalo „Some Rights Reserved“ (v překladu „Některá práva vyhrazena“). Řeší problém toho, že ve většině zemí získáváte copyright automaticky.

Stručný popis funkcí systému

Po otevření stránek Creative Commons si vybereme možnost „License Your Work“, po které dostaneme k vyplnění dotazník týkající se naší práce, na kterou chceme licenci využít. Na výběr jsou možnosti: Povolit komerční využití vaší práce, Povolit úpravy vaší práce a země, ve které budete licenci používat (Tento poslední výběr se týká rozdílů soudních pravomocí v různých státech). Dále jsou k vyplnění doplňkové informace: první je formát vaší práce, na výběr jsou Audio, Video, Obraz, Text a Dialog. Druhá doplňková informace je Název práce, další je Jméno autora, další jsou webové stránky, kde najdeme dílo, další doplňková otázka je adresa webových stránek, které ještě dané dílo využívá a poslední je webová adresa, na které jsou další licenční práva, která nejsou v Creative Commons. Po té, co vyplníme všechny potřebné údaje, necháme vybrat licenci. Dále je nám zobrazen banner Creative Commons s uvedenou licencí a Html kódem pro přidání banneru na naše stránky, kde se dílo nachází. Tento kód můžeme rovnou zkopírovat, či si jej poslat emailem. Po té co použijete licenci Creative Commons, vás tvůrci stránek žádají, abyste přešli na stránky <http://support.creativecommons.org/> a zaslali nějaký příspěvek této organizaci, který ovšem není povinný, buď v podobě nákupu z jejich internetového obchodu, či zasláním peněžního daru, nebo rozšiřováním znalostí o této organizaci, například přidáním banneru na vaše stránky. Na konci získáte tři doplňky, nyní ve verzi 3.0, pokud máte licenci ve starší verzi, můžete si ji nechat předělat do této verze.: Commons Deed, Legal Code a Digital code. Commons Deed je zjednodušené, pochopitelné znění vaší licence. Z Commons Deed máte odkaz na Legal Code. Legal Code je plné znění vaší licence a jako poslední Digital code, což je kus XML(eXtensible

Markup Language-Rozšiřitelný značkovací jazyk), který slouží pro výměnu dat mezi aplikacemi a pro publikování dokumentů. Zde slouží pro to, aby se stránkou mohli dobře nakládat roboti, zjednodušený název bot, je počítačový program sloužící svému majiteli k vyhledávání a sbírání dat. Tohoto XML využívá i bot Creative Commons. Pro zjednodušení jde říct, že Commons Deed je určena veřejnosti, Legal Code lidem zabývajícími se právem a Digital code internetovým robotům čtoucím Digital code nebo metadata.

Licence

Existují čtyři základní vlastnosti, které popisují, jaké práva si chtějí držitelé autorských práv ponechat a jakých se chtějí zbavit. Kombinací těchto čtyř vlastností vznikají licence Creative Commons. Kombinací těchto čtyř licencí může vzniknout šestnáct možných variant, ale pět z těchto variant je nesmyslných, protože čtyři z nich spojují klauzule *nd* a *sa*, které se navzájem vylučují. V poslední době již na Creative Commons nejsou nabízeny licence bez klauzule *by*. Například licence *sa* využívá Copyleft (znakem je obrácené *c*, než u značky Copyright, v kroužku), což je zvláštní autorské právo umožňující šíření odvozeného díla jen se stejnou Copyleft licencí, takže toto dílo může být dále šířeno. Toto je bráno jako základní kámen hnutí svobodného softwaru, kterému se nelíbí, že například téměř většina programů od Microsoftu je díky jejich licencím dále nešířitelná a nepadělatelná a při porušení můžete být trestně stíháni, velkou nevýhodou této licence je, že platí absolutní nepostihnutelnost autora za škody, které tento program způsobí. Licence obvykle není využívána na software, ale pouze na autorská díla typu článek, zvuk, obraz atd.

- **Attribution** (zkratka *by*): Umožňuje ostatním rozmnožovat, rozšiřovat, vystavovat a sdělovat dílo a z něj odvozená díla pouze při uvedení autora.
- **Noncommercial** (*nc*): Umožňuje ostatním rozmnožovat, rozšiřovat, vystavovat a sdělovat dílo a z něj odvozená díla pouze pro nevýdělečné účely.
- **No Derivative Works** (*nd*): Umožňuje ostatním rozmnožovat, rozšiřovat, vystavovat a sdělovat pouze dílo v původní podobě, nikoli díla z něj odvozená.
- **Share Alike** (*sa*)(Copyleft): Umožňuje ostatním rozšiřovat odvozená díla pouze za podmínek identické licence.

V této době, díky zavedení principu, že licence bez *by* nejsou udělovány, se používají tyto spojení licencí:

- *by*
- *by-sa*
- *by-nd*
- *by-nc*
- *by-nc-sa*
- *by-nc-nd*

Historie a současný stav projektu.

Organizace byla založena v roce 2001 Lawrenceem Lessingem. Původně byla založena pro podporu jeho žaloby u Nejvyššího soudu. První sada licencí byla zveřejněna 16. prosince 2002 a byla vytvořena podle platného právního modelu v USA, takže nemusí platit ve všech státech. Proto byl uveden do provozu projekt iCommons (International Commons: mezinárodní Commons), který se snaží vyladit licence Commons pro specifika konkrétních zemí.

V současné době jsou licence Creative Commons implementovány do padesáti zemí světa, z toho 24 jich je v Evropě, nyní se pracuje na dalších pěti implementacích v rámci iCommons. Pro upřesnění jak je Creative Commons rozšířeno zde uvádím pár států, do kterých bylo Creative Commons implementováno díky iCommons: Hong Kong, Indie, Singapur, Jižní Korea, Jižní Afrika a další. V této době, je již zveřejněno znění první české licence, které je nyní kontrolováno právníky Creative Commons a pracuje se na znění druhé licence.

Další velmi používaným prostředkem je Founder's Copyright, který slouží k upravení doby Copyrightu.

Vlastní zhodnocení projektu

Creative Commons, je velmi vhodný nástroj pro začínající umělce, kteří díky němu mají větší šanci na uveřejnění jejich příspěvku v některé publikaci, buď v tištěné formě či na internetu. Díky možnosti ovlivnění jaká práva budou využívána, tento projekt dodává mnoho možností na úspěch, jak naznačuje i jeho rozšíření do mnoha zemí světa. V České republice projekt Creative Commons není tak dobře znám, ale to se snad změní po schválení oficiálního návrhu <http://creativecommons.cz>. V této době nemohou díky znění českého právního řádu být uznávány tyto licence, které pocházejí z amerického

originálu, takže jde o věc veskrze symbolickou, která se ale v brzké době za přispění lidí, kteří chtějí tohoto systému licencí využívat a lidí, kteří se na tomto podniku podílejí z vlastních důvodů, změní.

Seznam zdrojů

- Creative Commons : <http://www.creativecommons.cz/>
: <http://creativecommons.org/>
- Wikipedie : http://cs.wikipedia.org/wiki/Creative_Commons
: http://en.wikipedia.org/wiki/Creative_commons
- Lupa : <http://www.lupa.cz/clanky/creative-commons-8211-budoucnost-copyrightu/>

Metadata v DC

```
<link rel="schema.DC" href="http://purl.org/dc/elements/1.1/" />
<meta name="DC.Title" content="Creative commons" />
<meta name="DC.Creator" content="Jan Širmer" />
<meta name="DC.Subject" content="Creative commons" />
<meta name="DC.Description" content=" Creative Commons je americká
nezisková organizace zabývající se úpravou copyright. " />
<meta name="DC.Date" content="28.11.2008" />
<meta name="DC.Type" content="Text" />
<meta name="DC.Type" content="Esej" />
<meta name="DC.Format" content="application/pdf" />
<meta name="DC.Format" content="computerFile" />
<meta name="DC.Identifier"
content="https://is.muni.cz/auth/www/325030/6872961/creativecommons-
esej.pdf" />
<meta name="DC.Source" content=" http://www.creativecommons.org/" />
<meta name="DC.Language" content="cze"
```